AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

BAKI DÖVLƏT UNIVERSITETI

Magistratura pilləsi üçün

İXTISAS: 060112 - COĞRAFIYA MÜƏLLIMLIYI

İF-M 10464 “DİYARŞÜNASLIQ İŞİNİN TƏŞKİLİ fənninin

P R O Q R A M I

Bakı Dövlət Universiteti TMŞ yanında Tədris vəsaitlərinə nəşr hüququnun (qrif) verilməsi üzrə daimi fəaliyyət göstərən Komissiyanın qərarı ilə təsdiq edilmişdir (protokol №)

Bakı 2016

DİYARŞÜNASLIQ İŞİNİN TƏŞKİLİ

İzahat vərəqi

«Diyarşunaslıq işinin təşkili » fənni " Coğrafiya müəllimliyi" istiqamətində «Coğrafiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası» ixtisasının magistratura pilləsində I kursun II semestrində 30 saat (15 saat – mühazirə, 15- məşğələ) həcmində tədris edilir.

«Diyarşunaslıq işinin təşkili» kursunun tədrisinin sonunda tələbələr

Bilməlidir:

- məktəb coğrafiyasının tədrisində diyarşunaslıq işinin əhəmiyyətini təhlil etməyi;
- islahatların həyata keçirildiyi şəraitdə diyarşunaslığın yeni məzmununun ənənvi diyaşunaslıq ilə müqayisə etməyi;
- diyarşunaslıq anlayışı və onun mahiyyətini;
- diyarşunaslığın yaranması tarixini, inkişafı və müxtəlif ölkələrdə tədris prosesində yerini.

Bacarmalıdır:

- diyarşünaslığa aid materialların dərs prosesində, sinifdənxaric və dərsdənkənar təşkilat formalarında verilməsi yollarını araşdırmaq;
- diyarşünaslığın fənlərarası inteqrasiyadakı rolunu müəyyən etməyi;
-sinifdənxaric tədbirlər ilə dərsdənkənar tədbirlər arasında fərqləri ayird etməyi.

Yiyələnməlidir:

- doğma diyarın coğrafiyasının öyrənilməsi üçün vacib olan tələblərə;
- ekoloji vəziyyətin qiymətləndirilməsinə aid foto-rəsmlərin toplanması qaydalarına;
- məzmun xətləri üzrə diyarşunaslıq işinin siniflər üzrə dəyişməsi ardıcıllığına.

Proqram həmdə magistr dissertasiyası üzərində müstəqil tədqiqatlar aparılmasında yardımçı vasitə rolunu oynaya bilər.

Mövzular üzrə saatların paylanması

№	Mövzular	cəmi	O cümlədən	
			müh.	sem.
1.	Diyarşunaslıq anlayışı və onun mahiyyəti, yaranması tarixi, inkişafı, müxtəlif ölkələrdə tədris prosesində yeri.	4	2	2
2.	Elmi diyarşünaslıq və coğrafiyanın təlimində diyarşünaslıq prinsipinin əhəmiyyəti	4	2	2
3	Məzmun xətti üzrə diyarşunaslıq işinin siniflər üzrə dəyişməsi	4	2	2
4	Diyarşunaslığın təşkili formaları	4	2	2
5	Sinifdənxaric və dərsdənkənar diyarşunaslıq	4	2	2
6	Geoekoloji diyarşunaslıq və onun müasir vəziyyəti	4	2	2
7	Doğma diyarın coğrafiyasının öyrənilməsi	4	2	2
8	Məktəb diyarşunaslıq muzeyinin təşkili	2	1	1
	Cəmi:	30	15	15

1.Diyarşünaslıq anlayışı və onun mahiyyəti, yaranması tarixi, inkişafı, müxtəlif ölkələrdə tədris prosesində yeri. Diyarşünaslıq işinin tədris prosesinə gətirilməsində Y.A.Komenskinin xidmətləri. F. Studitskinin "Coğrafiya öz yaşadığın yerdən başlayır" ideyasının yayılması. Azərbaycanda diyarşünaslığın inkişaf etdirilməsi. Diyarşünaslığın tarix, ədəbiyyat, təsviri incəsənət, biologiya dərslərində təşkili. Diyarşünaslığın fənlərin inteqrasiyasında rolu. Elmi diyarşünaslıq və coğrafiyanın təlimində diyarşunaslıq prinsipinin əhəmiyyəti (1),(2),(3),(4).

2.Məzmun xətləri üzrə diyarşünaslıq işinin siniflər üzrə dəyişməsi Diyarşünaslıq işinin fiziki coğrafi və iqtisadi –coğrafi mövzularda tədrisi imkanları. Diyarşünaslıq işinin siniflər üzrə məzmununun dəyişməsinə olan tələb. Coğrafi məkan məzmun xəttində diyarşunaslıq imkanları. Təbiət məzmun xəttində diyarşünaslıq imkanları. Cəmiyyət məzmun xəttində diyarşunaslıq imkanları. Diyarşünaslığın elmi biliklərlə həyat arasında birləşdirici prinsipi. Tədris prosesində yaxından uzağa prinsipinin yerinə yetirilməsində diyarşunaslığın rolu. Diyarşünaslığın vətəpərvərlik prinsipi (1),(2),(3).

3. Diyarşünaslığın təşkili formaları. Diyarşünaslığın dövlət, məktəb və ictimaiyyətdə təşkil edilməsi. Dövlət səviyyəsində diyarşunaslıq işi- tədqiqat istitutlarında yaradılan

muzeylər. Diyarşünaslığın ictimai xarakteri- mədəniyyət evləri və klublar. Ənənəvi coğrafiya tədrisində doğma diyarın öyrənilməsi. Diyraşünaslığın miqyası. Doğma diyarın, ölkənin öyrənilməsi. Əhatə etdiyi ərazi. Öz ölkəsinin coğrafiyasının tədris edilməsinin müxtəlif variantları (1),(4),(5),(6),(7).

4.Sinifdənxaric və dərsdənkənar diyarşunaslıq Diyarşünaslıq materiallarının toplanması. Ekskursiyaların diyarşunaslıq materiallarının toplanmasında əhəmiyyəti. Təbiət və istehsalata ekskursiyalar. Dərnək işi. Turist yürüşləri. Ekspedisiyalar (1),(2),(3),(4),(7).

5. Geoekoloji diyarşunaslıq və onun müasir vəziyyəti- Geoekoloji diyarşünaslığın nəzəri metodoloji əsasları. Ekoloji monitorinqlərin həyata keçirilməsi. Ərazidə baş verən dəyişikliklərin təhlil edilməsi. Ekoloji vəziyyətin qiymətləndirilməsinə aid foto-rəsmlərin toplanması (4),(5),(6),(7).

6.**Doğma diyarın coğrafiyasının öyrənilməsi.** Doğma diyarın landşaftında əsas komponentləri və onların vəziyyətinin təhlil edilməsi. Diyarda demoqrafik vəziyyətə dair informasiyaların toplanması və təhlil edilməsi. Doğma diyarda təsərrüfat sahələrinin inkişafına aid məlumatların tolanması. Məlumatların emal edilməsi. Təbiət və cəmiyyətin qarşılıqlı əlaqəsinin təzahürü. Kompleks coğrafi məlumatların hazırlanması (1),(2),(3),(4),(5).

7. **Məktəb diyarşünaslıq muzeyinin təşk**ili. Diyarşünaslıq guşəsinin hazırlanması. Muzey komponentləriin toplanması. Doğma diyarın topoqrafik xəritəsi, planı. Doğma diyarın tarixinə dair stendin tərtib edilməsi. Məhşur şəxsiyyərlər və tanınmış insanların, şəhid və milli qəhramanların foto sərgisi. Doğma diyarda tarixi abidələrin maketinin yaradılması. Foto-sərgilərin təqdim olunması (1),(2),(3),(4),(7).

Ədəbiyyat siyahisi

Əsas

1. Seyfullayeva N.S, Coğrafiyanın tədrisi metodikası, Ali məktəb üçün dərslik. Bakı. “EMK” nəşriyyatı 2001. 489 s.
2. Bibikin A. J, Gerasimova T.P, Darinski A.B.və başqaları. “ Orta məktəbdə coğrafiya təliminin metodikası” Bakı. “Maarif” nəşriyyatı 1973. 423s.
3. Alxasov O.K. Coğrafiyanın tədrisi metodikası. Ali məktəb üçün dərslik. Bakı 2013. 237s.

Əlavə

4. Əhmədova M.N, Əliyev M.S, Qasımlı M. Ə. Və başqaları. Muəllim hazılığının və orta təhsilin perspektivləri (qərb təhsil sisteminin təcrübəsi əsasında) «Adiloğlu» nəşriyyatı. 2005. 473s.
5. N.Seyfullayeva və E.Əliyeva. Cografiya fənni üzrə təlimin təşkili formaları və üsulları. Bakı 2009
6. https://az.wikipedia.org/.
7.https: referat.ilkaddimlar.com/d_word_kurs_tarix_